

„Könyvbaráttá kell nevelni a gyerekeket”

Czomba Magdolna

Sándor Csillát, a *Csodaceruza* magazin szerkesztőjét és alapítóját Czomba Magdolna kérdezte a gyermekfolyóiratok és a gyermekirodalom helyzetéről és lehetőségeiről.

Czomba Magdolna: *Októberben lesz tizenhárom éve, hogy megjelent a Csodaceruza első száma. Mi motivált téged arra, hogy egy gyermekirodalmi folyóiratot indíts?*

Sándor Csilla: Nem is hiszem el, hogy tizenhárom éves múltja van már a Csodaceruzának! Egy könyvkiadóban dolgoztam akkor, és így kerültem újra közel a gyerekirodalomhoz. Korábban a székelyudvarhelyi tanítóképzőben volt ilyen oktatásban részem, és még elevenen éltek bennem az emlékek. Ugyanabban az iskolában tanultam, ahol Benedek Elek, és talán az a szellemiség is vezérelt később, ami annak idején őt, hogy igényes irodalommal kell megismertetni a gyerekeket. Én akkor ezt egy szakmai folyóiraton keresztül képzeltem el, ugyanis nem találtam akkoriban olyan tájékoztató kiadványt, amelyből a szülők, pedagógusok, könyvtárosok naprakészek lehetnek, ha a gyerekeiknek olvasmányokat szeretnének ajánlani. Nagy bátorság volt elindítani, sokan nem hittek benne. De megjelentek a számok sorban, egymás után, nagyon erős volt bennem a kitarás és a hit abban, hogy szükség van erre a kiadványra.

Czomba Magdolna: *Kik voltak a segítőid, szellemi támogatóid ebben az ötletben, a megvalósításban?*

Sándor Csilla: Elsőként talán Komáromi Gabriella, Rigó Béla és Békés Pál nevét említhetném. Meghívást kaptam akkoriban az IBBY (Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa) magyar szekciójának a gyűlésére, ahol bemutathattam a lap tervét az ott lévőknek, többek között Janikovszky Évának. Természetesen mindenki bátorított, de nem hiszem, hogy komolyan vettek. Később Janikovszky Évától komoly dicséretet is kaptam: azt mondta, te egyedül megcsináltad azt, amire a szakma ötven éve nem képes. Ez nagyon jólesett. Jankovics Marcell nevét is szeretném megemlíteni, aki akkoriban a Nemzeti Kulturális Alap elnöke volt, és támogatta a kiadványt. Hálás vagyok neki, amiért fontosnak tartotta a gyermekkultúra támogatását, és felismerte benne a szándékot, a célt, aminek következtében útjára tudott indulni az újság. Természetesen nem jött volna létre soha a Csodaceruza a társam, István segítségével nélkül, aki a lap művészeti vezetője, fotósa. Pálfi György, a MOME docense hatalmas munkát végzett a hazai illusztrátorok képzésében, neki köszönhetően a Csodaceruza is nagyon sok kitűnő illusztrátorral került kapcsolatba. Az utóbbi időkben pedig Wittmann Ildikó a legnagyobb segítőtársam és munkatársam, számtalan munkát együtt végzünk: a szerkesztéstől kezdve a csomagolásig és a marketingmunkáig.

Czomba Magdolna: *Milyen olvasóközönségre számítottatok kezdetben, és hogyan alakult a lap profilja?*

Sándor Csilla: Kezdetben a felnőtteknek, ezen belül is a szülőknek, pedagógusoknak, könyvtárosoknak készült az újság. Színes papíron jelent meg végig, törekedtünk a minőségi megjelenésre, hiszen a Csodaceruzában nagyon nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy illusztrációk is megjelenjenek. A Csodaceruzában mutattuk be Szegedi Katalint, Szalma Editet, Baranyai Andrást, Kárpáti Tibit, öröm látni, hogy azóta sok-sok könyvük megjelent. A visszajelzésekből kiderül, a Csodaceruza nagy segítségére volt a könyvtárosoknak: a lapban megjelent ismertető, kritikák alapján rendelték meg a gyerekkönyveket, és jó volt hallani, hogy sosem csalódtak, megbíztak bennünk.

A Csodaceruza 2012-ben váltott profilt, ugyanis 10 év alatt nagyon nagy változás történt a hazai gyermekirodalmi életben. Sok kiadó jelent meg, és az általuk kiadott könyvek címei is évről évre emelkedtek. Nagyobb lett a kínálat, és ez magával hozta azt is, hogy egyre több honlap tűzte ki céljává, hogy segít az eligazodásban. A támogatások csökkenése és a sok internetes portál elindulása már nem tette lehetővé, hogy veszteség nélkül adjunk ki nyomtatott újságot. Ezért kettéválasztottuk a feladatunkat: online jelenik meg a szakmai tartalom a www.gyermekirodalom.hu oldalon, és gyerekek számára készítünk lapszámokat. Nagyon nagy kihívás minőségi folyóiratot szerkeszteni, és megtalálni hozzá a vásárlóerőt. Jelenleg is ezen fáradozunk.

Czomba Magdolna: *Miért tartod fontosnak, hogy kézbe vehető, jó minőségű papírra nyomott folyóiratot adjatok a gyerekek kezébe?*

Sándor Csilla: Irodalmi kultúránk része, hogy folyóiratok jelennek meg. Furcsa ellentmondás, hogy amíg a felnőttek számára több tucat magas színvonalú lap kapható, addig a gyermekek számára szinte kizárólag kommersz, könnyen fogyasztható, felszínesen szórakoztató lapokat kínálnak, ez a könnyen eladható. A Csodaceruza megpróbálja összekapcsolni az irodalmat, a művészetet a gyermekek érdeklődésével. Könnyvarattá kell nevelni a gyerekeket, és ennek ez a módja. Nagy öröm látni, hogy a kicsik szívesen lapozgatják, olvassák, ragaszkodnak hozzá.

Czomba Magdolna: *Különösen nagy hangsúlyt fektettek a vizualitásra. Milyen koncepcióban gondolkodtok?*

Sándor Csilla: Kortárs, mai illusztrátorokkal, frissen végzett alkotókkal dolgozunk együtt. Az eredetiséget, a képi ötleteket nagyon tudják értékelni a gyerekek. Legyen jó kézbe venni, többször elővenni, ez a célunk az újsággal. Furcsa módon inkább a felnőttek zárkóznak el sok esetben az újszerűségtől. Nagyon sok beidegződés, korábbi vizuális élmény akadályoz meg egyeseket attól, hogy nyitottakká váljanak az újra. A gyerekek nem rendelkeznek ilyen sztereotípiákkal, könnyedén értik és szeretik a kortárs illusztrációkat, ha alkalmuk van megismerkedni velük.

Czomba Magdolna: *Az utóbbi időszakban nagyon sok vidéki meghívásnak tettetek eleget. Milyen tapasztalatokat szereztek? Hol ismerik jobban a Csodaceruzát? Budapesten vagy vidéken? Egyáltalán mennyire ismerik a gyerekek a gyermekirodalmat, a kortárs gyermekirodalmat?*

Sándor Csilla: Mindenhol vannak nagyon lelkes pedagógusok, könyvtárosok. Elsősorban nekik köszönhetjük, hogy ismernek bennünket vidéken. A sok segítőtárs közül Hevesi Mária (Gyöngyös), Székely Beatrix (Hatvan), Csájiné Knézics Anikó (Budapest) nevét szeretném hirtelen megemlíteni. A gyerekek maguktól nem jutnak hozzá a Csodaceruzához. Mindig kell egy felnőtt, egy szülő vagy egy könyvtáros, pedagógus, aki rászánja az idejét: bemutatja, ajánlja az újságot. Ugyanez vonatkozik a gyerekkönyvekre is. A fenti személyek és persze még sokan mások fantasztikus munkát végeznek ezen a területen.

Czomba Magdolna: *Anyagi szempontból sokan valódi kincsebányának tartják a gyermekirodalmat. Tudomásom szerint azonban közel sem ilyen rózsás a helyzet egy gyermekirodalmi folyóirat esetében. Milyen nehézségekkel kellett szembenéznetek az utóbbi években, és milyen változásokat hozott ez a folyóirat életében, profiljában?*

Sándor Csilla: Nagyon nehéz talpon maradni a nehéz gazdasági környezetben. Sok információ éri az olvasóinkat, nagy a zaj, amiben nem könnyű észrevenni bennünket. Szeretnénk, ha többen megismernék, olvasnák a Csodaceruzát. Ezt tűztük ki célul magunknak. Jelenleg egy kampányra készülünk, ami, reméljük, eljuttatja a lap híret új lehetséges olvasókhöz, befogadókhöz, közönséghez képest. Több mint 30 író, illusztrátor, alkotó állt a Csodaceruza mellé, és ajánlják az újságot a gyerekeknek. Azt szeretnénk, ha ezek a plakátok az interneten keresztül eljutnának az érintettekhez, és sikerülne legalább 1000 új előfizetőre találni. Jó lenne, ha sokan megosztanák, továbbvinnék a hírünket: minden könyvtárosra, pedagógusra, szülőre számítunk ebben a kampányban.

Czomba Magdolna: *Milyen újdonságokkal készültök az új tanévre?*

Sándor Csilla: Az új tanév elején Csukás István műveit szeretnénk közelebb hozni többek között a gyerekekhez. Fél éven keresztül minden lapszámban kérdések, játékos feladványok lesznek, melyeket megoldva várunk vissza a szerkesztőségbe. A visszaküldött lapokat csokikkal és könyvekkel jutalmazzuk. A játék végén egy hatalmas könyvcsomagot is nyerhet a legaktívabb osztály, valamint egy személyes találkozót is szervezünk a gyerekek számára Csukás Istvánnal.